

TARTU ÜLIKOO

loodusmuuseum ja
botaanikaaed

Tartu Ülikooli loodusmuuseum ja botaanikaaed

Arengukava aastani 2030

Teaduspõhisus

Avatus

Koostöö

Inimkesksus

Vastutus ja keskkonnahoidlikkus

natmuseum.ut.ee

SISSEJUHATUS

Tartu Ülikooli loodusmuuseum ja botaanikaaed on külastajate, üliõpilaste ja teadlaste kohtumispaik. Siin dokumenteeritakse Eesti ja kogu maailma loodust, edendatakse teadusuuringuid ja antakse edasi loodushariduslikku teadmust, et aidata kaasa elurikkuse säilimisele.

Tartu Ülikooli loodusmuuseum on Eesti vanim, 1802. aastal alguse saanud muuseum. Tartu Ülikooli botaanikaaed asutati 1803 a., linna serva praeguse Tiigi tänava pargi kohale. Kogume ja säilitame isendeid (eksemplare) taim-, seene- ja loomariigist ning kivimeid ja kivistisi. Aastal 2014 liideti Tartu Ülikooli loodusmuuseum ja botaanikaaed üheks asutuseks.

Asutuse põhikirja järgi on organisatsiooni põhiülesandeks bioloogilise ja geoloogilise materjali kogumine, säilitamine, uurimine, digitaliseerimine ning tutvustamine teaduslikul (sh kraadiõpe) ja hariduslikul otstarbel.

Käesolevas arengukavas sõnastatakse organisatsiooni missioon ja visioon, väärtused, prioriteedid ning strateegilised eesmärgid koos mõõdikutega aastateks 2026-2030. Samuti on ülevaates ära toodud peamised tegevussuunad eesmärkideni jõudmiseks. Arengukava elluviimist toetab detailsem tegevuskava, mille täitmist juhtkond regulaarselt monitoorib.

Tartu, 2026

MEIE MISSIOON

Oleme rahvusvaheliselt tegutsev loodusteaduslike arhiivide ja digiarhiivide juhtasutus Eestis. Säilitame ja arendame looduse uurimiseks ja õpetamiseks vajalikke arhiive, loome teadmisi loodusest ja seeläbi aitame kaasa Eesti ning maailma elurikkuse säilimisele.

VISIOON

Suudame üha mõjusamalt teadvustada elurikkuse tähtsust, hoida ülikooli traditsioone ja teaduslikku usaldusväärsust ning inspireerida kogukondi looduse vastu huvi tundma.

VÄÄRTUSED

Teaduspõhisus

Teaduspõhisus on meie jaoks professionaalsuse kriteerium kõiges, mida teeme ja ette võtame.

Avatus

Meie jaoks on oluline avatus uutele ideedele, oleme valmis pidevalt uuenema.

Koostöö

Väärtustame koostööd ülikoolisiseselt, Eesti piires ja rahvusvaheliselt.

Inimkesksus

Peame oluliseks oma töötajaid ja meie teenuste kasutajaid.

Vastutus ja keskkonnahoidlikkus

Teadvustame oma ühiskondlikku ja keskkonnaalast vastutust. Järgime ja edendame säästva arengu põhimõtteid.

STRATEEGILISED EESMÄRGID

1. Teadlaste, õppejõudude, üliõpilaste ja teiste huvirühmade kasutuses on hästi hoitud loodusteaduslikud rahvuskollektsioonid ja digiarhiivid.
2. Külastajad saavad osa harivatest ja mitmekülgsetest ekspositsioonidest, unikaalset keskkonda pakkuvast botaanikaaiast ning kaasahaaravatest loodus- ja keskkonnaharidus-, kultuuri- ja kogukonnategevustest.
3. Loodusmuuseumi ja botaanikaia toimimine toetub pühendunud töötajatele, avatud organisatsioonikultuurile ja asutusesisesele, üle-eestilisele ning rahvusvahelisele koostööle.

PRIORITEEDID

Sotsiaalse jalajälje suurendamine ja majanduslik jätkusuutlikkus.

Rahvuskollektsioonide sihipärane täiendamine, andmete täpsustamine ja digiteerimine.

Loodusteaduslike andmebaaside ja tarkvaraarenduste arendus; digitaristu kasutatavuse suurendamine teadlaste ja muude huvirühmade poolt (sealhulgas rahvusvahelisel tasemel).

Külastajate arvu kasv ja loodus- ning keskkonnahariduse edendamine.

PEAMISED MÕÕDIKUD (1)

MÕÕDIK	ALGTASE (seisuga 31.12.2025)	SIHTTASE 2030
Säilikute arv	1 428 829	kasv 25 000 aastas
Digiteeritud säilikute arv, sh • mükoloogia • geoloogia • zooloogia • botaanika • mikrobioloogia • DNA ja keskkonnaproovid	135 061 98 370 434 746 128 890 2050 59 598	kasv 3500 aastas kasv 3500 aastas kasv 10 000 aastas kasv 1500 aastas kasv 200 aastas kasv 500 aastas
Plutof digikeskkonna kasutajate arv	14 883	kasv 10% aastas
Külastajaid loodusmuuseumis Külastajaid botaanikaaias Külastajaid botaanikaaias avamaal	27 000 29 000 126 000	34 000 35 000 131 000
Osalejate arv üritustel loodusmuuseumis, botaanikaaias ja mujal, sh oma korraldatud üritused ja meie osalemisel teiste korraldajate üritused	7500	10 000
Külastajate rahulolu loodusmuuseumis	90% maksimumhindest	90% maksimumhindest

PEAMISED MÕÕDIKUD (2)

MÕÕDIK	ALGTASE (seisuga 31.12.2025)	SIHTTASE
Haridustegevustes osalejate arv	9000	11 000
Töötajate osalusel ja kogude baasil valminud publikatsioonide arv	27	27 või enam
Töötajate rahulolu (regulaarse küsitluse alusel) Väite "Kokkuvõttes olen oma tööga rahul" positiivsete vastuste osakaal (täiesti nõus / üldiselt nõus / pigem nõus)	Suurem või võrdne TÜ keskmise suhtes	
Meediakajastuste arv (meediamonitooringu alusel)	334	+5% aastas
Jälgijate arv sotsiaalmeedias	22 000	+10% aastas

TEGEVUSSUUNAD

EESMÄRK 1: Teadlaste, õppejõudude, üliõpilaste ja teiste huvirühmade kasutuses on hästi hoitud loodusteaduslikud kogud, teadustaristu, digiarhiivid ning e-võimalused.

1.1. Kogude väärtuste tõstmine ja rahvuskollektsioonide sihipärane täiendamine, andmete täpsustamine ja digiteerimine.

1.2. Loodusteaduslike andmebaaside ja tarkvaraarenduste arendus; digitaristu kasutatavuse suurendamine teadlaste ja muude huvirühmade poolt (sealhulgas rahvusvahelisel tasemel), samuti koostöö loomine tihedamaks koostööks õpetajakoolitusega.

1.3. Koostöö teadlaste ja uurijatega erinevates teadusprojektides jt algatustes.

1.4. Teadusteenuste arendamine, sh erinevad kogude kättesaadavuse ja kasutamisega seotud võimalused.

1.5. Publikatsioonide väljaandmine.

1.6. Üliõpilaste kaasamine uurimistööde jt algatuste juures.

EESMÄRK 2: Külastajad saavad osa harivatest ja mitmekülgsetest ekspositsioonidest, unikaalset keskkonda pakkuvast botaanikaaiast ning kaasahaaravatest loodus- ja keskkonnahariduse, kultuuri- ja kogukonnategevustest.

2.1 Ekspositsioonide arendamine ja värskendamine, pidades seejuures silmas erinevaid külastajateekondi ja ligipääsetavuse aspekte, külastajate aktiivset kaasamist jmt.

2.2. Ajutiste näituste programmi elluviimine.

2.3. Turismiteenuste ja -tegevuste väljatöötamine, sh arvestades olulisemate välisturistide sihtrühmadega.

2.4. Ühiskondlike teemade kaasamine, sh hüpiknäitustena.

2.5. Valdkondlike ja temaatiliste sündmuste korraldamine (sh luuleõhtud, kontserdid, kohtumisõhtud, loengusarjad jmt). Aastal 2027 loodusmuuseumi ja aastal 2028 botaanikaaias 225. aastapäeva tähistamisega seotud tegevuste kavandamine ja elluviimine.

2.6. Välinäituste korraldamine Tartu linnaruumis.

2.7. Botaanikaaias Eesti taimede ja kodumaiste sortide kollektsioonide edendamine ja tutvustamine.

2.8 Keskkonnahariduslike õppeprogrammide arendamine ja aktiivõppe võimaluste mitmekesistamine ning huvihariduse edendamine. Erinevat laadi hariduslike tegevuste kaudu keskkonnateadlikkuse suurendamine ja Eesti looduse tutvustamine.

2.9. Koostöö edendamine õpetajate ja haridusasutustega.

2.10. Harrastusteaduse edendamine ja teadushuviliste laiem kaasamine, sh loodusfoorumi, vaatlusmaratonide jt tegevuste ning algatuste kaudu.

2.11. TÜ ökoloogia ja maateaduste instituudi (ÖMI) erialade ja õppekavade tutvustamine õppetegevuste käigus.

2.12. Külastajate tagasiside kogumine ja analüüsimine.

2.13. Turunduse ja nähtavusega seotud tegevuste väljatöötamine ja elluviimine.

EESMÄRK 3: Loodusmuuseumi ja botaanikaia professionaalne toimimine toetub pühendunud töötajatele, avatud organisatsioonikultuurile ja asutusesisesele ning rahvusvahelisele koostööle.

3.1. Töötajate eneseteostuse ja professionaalse arengu toetamine.

3.2. Koostöö teiste muuseumide ja botaanikaadadega nii Eestis kui ka rahvusvaheliselt.

3.3. Koostöö ja infovahetus rahvusvaheliste erialaorganisatsioonide, võrgustike ja teadusasutustega sh eesmärgiga osaleda erinevates algatustes, (teadus)projektides jm.

3.4. Teenuste arendamine, sh koostöös erasektoriga.

3.5. Organisatsiooni keskkonnateadlik toimimine, keskkonnamõju silmas pidamine erinevate tööprotsesside korraldamisel ja praktilisel elluviimisel.

3.6. Praktika- ja mentorprogrammide väljatöötamine ja elluviimine.

3.7. Digi- ja tehnoloogilise võimekuse kasvatamine.

TARTU ÜLIKOOL
loodusmuuseum ja
botaanikaäed